

KATOLIČKI BOGOSLOVNI FAKULTET SVEUČILIŠTA U ZAGREBU
HRVATSKI MARIOLOŠKI INSTITUT

UNIVERSITY OF ZAGREB CATHOLIC FACULTY OF THEOLOGY
CROATIAN MARIOLOGICAL INSTITUTE

I Z L O Ž B A / E X H I B I T I O N

Blažena Djevica Marija u hrvatskom pjesništvu
Blessed Virgin Mary in Croatian Poetry

Kaligrafski ispis odabranih stihova
Chosen Verses Written in Calligraphy

IMPRESSUM

Izdavači / Publishers:

Hrvatski mariološki institut, Katolički bogoslovni fakultet Sveučilišta u Zagrebu /
Croatian Mariological Institute, Catholic Faculty of Theology, University of Zagreb
Kršćanska sadašnjost d.o.o., Zagreb

Za izdavače / For the Publishers:

prof. dr. sc. Ivan Karlić
dr. sc. Stjepan Brebrić

Idejni autor i autor kaligrafija / Original Idea and Author of the Caligraphies:

William Wolkowski, profesor emeritus Sveučilišta u Sorboni / Professor Emeritus, University of Sorbonne, Paris

Odabir stihova / Selection of Verses:

dr. sc. Manda Svirac

Urednica izložbe i kataloga, prijevod / Exhibition and Catalogue Editor, Translation:

dr. sc. Mirela Hrovatin

Oblikovanje kataloga i panoa / Catalogue and Panels Design:

Mladen Grubišić, Archetype d.o.o., Zagreb

Tiskanje kataloga i panoa / Printed by:

Denona d.o.o., Zagreb

Naklada / Printing run:

500

Tiskano uz potporu Zaklade "Vigilare" u Zagrebu, rujan 2017. / Printed by the support of the Vigilare Foundation in Zagreb, September 2017

ISBN: 978-953-11-1105-8

CIP zapis dostupan u računalnom katalogu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem 000973017. / A CIP catalogue record available at the National and University Library in Zagreb No.: 000973017.

Zahvaljujemo svima od srca na suradnji pri izradi kataloga. / We thank all from our hearts for cooperation on the making of the catalogue.

Studijski dan povodom stogodišnjice Marijinih ukazanja u Fatimi, Zagreb, 14. listopada 2017. / Study day on the hundredth anniversary of the apparitions of Mary in Fatima, Zagreb, October 14, 2017

Uvod

Kako hrvatsko etničko biće od samih svojih početaka diše zajedno s Katoličkom Crkvom, tako i štovanje Marije zadobiva kroz stoljeća vrlo važno mjesto u pobožnosti ljudi na hrvatskim prostorima. Prema službenom nauku, Marija, kao Isusova Majka, jedna je od najvažnijih posrednica, svetica iznad svih svetih, koju vjernici vrlo rado odabiru u osobnom obraćanju Svevišnjemu. Općenito je odabiru kao Majku koja će iz ljubavi prema svojoj djeci na ovome svijetu prenijeti poruke svome Sinu na Nebesima koji je neće imati srca odbiti u svom beskrajnom milosrđu, osiguravajući si tim putem ispunjenje svojih različitih molbi za potrebe ozdravljenja, obiteljskog života, financijske situacije, spasa u nesreći i ratu, duhovnog puta koji vodi u spasenje duše i drugo. Upravo refleksija toga stoljećima prisutnog stava prema Mariji u povijesnom i kulturološkom okruženju pjesnika koji su djelovali u Hrvatskoj, temelj je razvijanja osjećaja koje su i mnogi od njih osobno gajili prema Majci, a vidljiva je i u tek nekoliko stihova koji su predstavljani na ovoj izložbi preuzetih iz bogatog opusa hrvatskog marijanskog pjesničkog stvaralaštva oblikovanog na nasadima zapadnih i istočnih kultura koje su utjecale na hrvatski kulturni prostor.

Stihovi koje je izabrala profesorica etnologije dr. sc. Manda Svirac na poziv Predstojnika HMI-a profesora dr. sc. Ivana Karlića, a na temelju ideje profesora emeritusa Williama Wolkowskog sa Sveučilišta u Sorbonni, pokazuju se kao biseri pobožnosti Hrvata prema Mariji. Izložbom se prema ideji profesora Wolkowskog nastoji spojiti vizualno stvaralaštvo u vidu slikovnog izražavanja kaligrafskim ispisivanjem stihova i jezično stvaralaštvo nadahnuto štovanjem Marije u Hrvatskoj kroz nekoliko stoljeća hrvatske književnosti. Upravo je odnos između duha i pisma, unutarnjeg i vanjskog, biti i oblika, u središtu kaligrafskih i semiotičkih proučavanja kojima se čitav život bavi idejni autor projekta. Kaligrafskim ispisivanjem vjerskih i književnih tekstova u različitim jezicima i u tri osnovne boje koje naglašavaju cjelovitost i stalnost želi se prikazati važnost i utjecaj štovanja Isusa i Marije na kulturu i život brojnih naroda svijeta te pokazati bogatu baštinu koja ih međusobno povezuje. Bogatstvo štovanja Marije na ovim prostorima vidljivo je i kroz postojanje brojnih marijanskih

Introduction

As Croatian ethnic being from its origins breathes together with the Catholic Church, so worship of Mary has during centuries found a very important place in the piety of people in Croatian lands. According to the official teaching, Mary is, as the Mother of Jesus, one of the most important intermediaries, saint above all saints, who the pious gladly choose in their personal communication towards the Almighty God. In general, they choose Her as Mother who would, out of the love towards her children in this world, transmit the messages to Her Son in the Heavens who would not have the heart to refuse Her in His everlasting mercy, in this way ensuring the fulfilment of their various requests for the needs of regaining health, family life, financial situation, salvation in times of accidents or war, spiritual path that leads to the salvation of the soul and other. The reflection of this centuries-old view of Mary in historical and cultural surroundings of the Croatian poets has been the basis of developing certain feelings that many of them personally fostered towards the Mother. This is visible even in these several presented verses in this exhibition, extracted from the rich opus of the Croatian Marian poetry created on the foundations of western and eastern cultures that influenced the Croatian cultural space.

The verses chosen by the Professor of Ethnology Manda Svirac, PhD, at the call of the President of the Croatian Mariological Institute Ivan Karlić, PhD and based on the idea of Professor Emeritus William Wolkowski from the University of Sorbonne, show to be the pearls of the piety of the Croatian people towards Mary. The exhibition, according to the idea of Professor Wolkowski, aims to link the visual creativity of the artistic expression by calligraphic writing and linguistic creativity inspired by the worship of Mary in Croatia through many centuries of Croatian literature. It is exactly the relationship between the spirit and letter, inner and outer, essence and shape, in the centre of calligraphic and semiotic life-long research conducted by the author of this idea. By calligraphic inscriptions of religious and literary texts in different languages and in three basic colours that emphasise the wholeness and permanence, the importance of worshipping Jesus and Mary wants to be shown as well as the influence

hodočasničkih središta, zbog čega je uz svaki stih pridodan lik Marije iz značajnijih svetišta vezanih uz Hrvate u domovini i izvan nje, ovisno o motivu pjesme ili o pjesniku koji su vezani uz određeni kraj, stoga će potaknuti vjernike na promišljanje o posebnostima i vrijednostima vlastite duhovnosti i kulture.

that this worship has had on culture and life of many peoples of the world by showing the rich heritage that connects them. The richness of the worship of Mary in these areas is visible also in the existence of many Marian pilgrimage centres, what was the reason for putting besides every verse also an image of Mary from more prominent shrines connected to Croats in the country and abroad, depending on the motif of the song or the poet associated with a specific area, what would entice the believers to think about the specificities and values of their own spirituality and culture.

Majka Božja od Kamenitih Vrata / Our Lady of the Stone Gate, Zagreb

Pjesma / Poem: *Majci Božjoj Kamenitoj / To Our Lady of the Stone*

Autor pjesme / Author of the poem: Jeronim Korner (1909. – 1976.)

Izvor / Source: Matija Maša Vekić. *Majka Božja od kamenitih vrata. Gospa Zagrebačka*. Zagreb, 2016.

Fotografija / Photography: Arhiv portala / Archive of the Site <http://put-istina-zivot.com>

Ti srce srca našeg,
Ti dušo Zagreba grada,
Kraljice Hrvata
Moli za nas!

Josip Kozma
1721-1776
Hrvatski božji Kralj

© 2016

Gospa od Otoka / Our Lady of the Island, Solin

Pjesma / Poem: *Zdrava lijepa Zvijezda od Mora / Greetings to the Beautiful Star of the Sea*

Autor pjesme / Author of the poem: Bartol Kašić (1575. – 1650.)

Izvor / Source: Josip Mihojević. *Bogorodica u hrvatskom pjesništvu od 13. do 19. st.* KS, Zagreb, 1994.

Autor fotografije / Author of Photography: Jakov Teklić

Zdrava tijepa
zvijezda
od mora

Božja Majke srećna i blaga,
Časna vrata rajska od dvoru,
Vazda Djevo svijem pridruža.

Blaženoljubiva
Zdrava tijepa zvijezda od mora

1997

Gospa Sinjska / Our Lady of Sinj, Sinj

Pjesma / Poem: *Pisma od Sinja i njegovih vitezova / The Song of Sinj and Its Knights*

Autor pjesme / Author of the poem: Andrija Kačić Miošić (1705. – 1760.)

Izvor / Source: Josip Mihojević. *Bogorodica u hrvatskom pjesništvu od 13. do 19. st.* KS, Zagreb, 1994.

Autor fotografije / Author of Photography: Ivan Alebić

Bi u

SINJCI

Gospina prilika

Koja čini čudesa velika:

Trikrat se je u gradu znojila

Moleć Sinca koga je rodila...

ANONIMA RAČIĆ GHOŠIĆ 1705-1750 Pisma od Sinja i Njegovih Ymerova

Ymerova

Gospa van Grada / Our Lady out of the City, Šibenik

Pjesma / Poem: *Šibenska molitva / The Šibenik Prayer*

Autor pjesme / Author of the poem: Pavao Šibenčanin (14 st. / 14th century)

Izvor / Source: Josip Mihojević. *Bogorodica u hrvatskom pjesništvu od 13. do 19. st.* KS, Zagreb, 1994.

Fotografija / Photography: Arhiv Šibenske biskupije / Šibenik Diocese archive

Blažena

o prislavna, o presvitla, svrhu
svih blaženih

Bogom živim uzvišena, s vsim
božjim dani urešena, O prislavna,
prije vsega vika Bogom živim zbrana,

O umiljena Divo Marije!

Šibenica, 13. rujna 2017.

Gospa od Zečeva / Our Lady of Zečevo, Nin

Pjesma / Poem: *Bogorodici / To the Mother of God*

Autorica pjesme / Author of the poem: Sida Košutić (1902. – 1965.)

Izvor / Source: Matija Maša Vekić. *Majka Božja od kamenitih vrata, Gospa Zagrebačka*. Zagreb, 2016.

Autor fotografije / Author of Photography: Nadio Kralj

Pozdravljena budi, Marijo

Jutrom je malena trava isprala rosom lice,
Ptica propjeva leteći nad gajima i poljem,
Povjetarce se žuri maglenim oceanom,
Noseći pjesmu jutarnjeg zvona:
Pozdravljena budi, Marijo.

Sida Kožarić 1947-1985 Beograd, Srbija

© 2014

Majka Božja Trsatska / Our Lady of Trsat, Trsat

Pjesma / Poem: *Majci cijeloga svijeta / To the Mother of the Whole World*

Autorica pjesme / Author of the poem: Mira Preisler (1908. – 1982.)

Izvor / Source: Matija Maša Vekić. *Majka Božja od kamenitih vrata, Gospa Zagrebačka*. Zagreb, 2016., Trsat Shrine archive

Autor fotografije / Author of Photography: fra Tomislav Vuk (arhiv svetišta / Shrine archive)

Vidjela sam je
Kako je Isusa u naručju
obuhvatila beskrajnim
Majčinstvom
Držeći u njemu cijeli svijet.
Božansko Dijete
Predano se naslonilo
na Majku izabranu
od Oca, predano,
Prepuštivši joj cijeli svijet.

Milica Preradović, 1908-1982 Majci Cijeloga Svijeta

© 2017

Majka Božja Bistrička (nacionalno svetište) / Our Lady of Bistrice (National Shrine), Marija Bistrica

Pjesma / Poem: *Popevka dvanajsta od Marije Bistričke / The Twelfth Song of Mary of Bistrice*

Autor pjesme / Author of the poem: Petar Berke (1733. - 1798.)

Izvor / Source: Petar Berke; *Kinč osebujni slavnoga orsaga horvatskoga*. Marija Bistrice, 1775.; urednik pretiska / reprint ed. Alojz Jembrih, Marija Bistrice, 1995.

Autor fotografije / Author of Photography: Mirela Hrovatin

Simo, simo šetujte, dragi kršćeniki.
Simo, simo putujte, nevoljni grešniki.
Sim oči obrnite ter milo vsi zdehnete

*Petnaesko 1730-1770
Antonia Dvorničića
od Marije Bistričke*

**Marije
Bistričke**

Gospa od Utočišta / Our Lady of Refuge, Aljmaš

Pjesma / Poem: *Ave Maria*

Autor pjesme / Author of the poem: August Harambašić (1861. – 1911.)

Izvor / Source: Julije Benešić. *Lirika III (1886.-1908.)*. Zagreb, 1943.

Fotografija / Photography: Arhiv župnog ureda Aljmaš/ Aljmaš Shrine archive

Već zadnjim TRAKOM SUNCE ZEMlju LJUBI,
OKO NJE CRNA VEĆ SE NOJCA SVIJA,
DOLINOM ZVONO SREBRENOM SE GUBI,
KO S DOBRA SRCA MOLITVICA TIJA!

Ave MARIA

August HANAUERBAŠIĆ, 1863-1912, AVE MARIA

© HANAUER

Majka Božja Voćinska / Our Lady of Voćin, Voćin

Pjesma / Poem: *Marija sva je bez ijedne ljage / Mary is All without Any Stain*

Autor pjesme / Author of the poem: Milan Pavelić (1878. – 1939.)

Izvor / Source: Hrvojka Mihanović-Salopek. *Lik Gospe Lurdske u hrvatskoj književnosti. Ukazanja Blažene Djevice Marije između povijesti, vjere i teologije*. KS, Zagreb, 2013.

Fotografija / Photography: Arhiv Požeške biskupije / Požega Diocese archive

Marija

sva je bez ijedne ljage
Vjerski nas glavni učitelj to uči
Kršćani po svem svijetu raduju se
Njezinoj slavi

Milovan Pavelić 1878-1939 Marija sva je bez ijedne ljage

St. 100007

Gospa Ilačka / Our Lady of Ilača, Ilača

Pjesma / Poem: *Ilača*

Autor pjesme / Author of the poem: Mitar Dragutinac (1920. -1989.)

Izvor / Source: Ivan Karlić – Tomislav Filić. *Gospa Ilačka. Marijansko svetište na Vodici*. Ilača, 2015.

Autor fotografije / Author of Photography: Mirko Mihaljević

Mi znamo da nas prezreti nećeš,

Il'čka Gospo
Niti za čas.

"Ženo iz puka, Djevice vjerna,
Marijo Majko, primi i nas!"

Stih: Dragutinac 1920-1929 Il'ča

Majka Božja Remetska / Our Lady of Remete, Zagreb

Pjesma / Poem: *Oficium od Prečistoga Device Marije Prijetja / Office of the Immaculate Conception of the Virgin Mary*

Autor pjesme / Author of the poem: Juraj Habdelić (1609. – 1678.)

Izvor / Source: Josip Mihojević. *Bogorodica u hrvatskom pjesništvu od 13. do 19. st.* KS, Zagreb, 1994.

Autor fotografije / Author of Photography: Elvir Tabaković

Zdrava sveta Gospa, nebeska kraljica,
Zdrava svetla zvezda, svih devic

Devica

Zdrava puna Božje, Marija, milosti,
Zdrava puna Božje, Marija, svetlosti!

Amal Habičić 2019. - 10. 10.
Dinur od pševića Devica (Blažena Djevica)

Majka Božja od Krasna / Our Lady of Krasno, Krasno

Pjesma / Poem: *Sveta Rožalija / Saint Rosary*

Autor pjesme / Author of the poem: Antun Kanižlić (1699.-1777.)

Izvor / Source: Josip Mihojević. *Bogorodica u hrvatskom pjesništvu od 13. do 19. st.* KS, Zagreb, 1994.

Fotografija / Photography: Arhiv Gospićko-senjske biskupije / Gospić-Senj Diocese archive

Nek me, kako može, špilja kamenita
Tugovat pomože s žalostjom polita.
Ali nut kamenje ne da se žalosti,
Neg plodi zamenje čudno od

RADOŠTI

ANTUN KAVIČIĆ: 1699–1777, SVETA KOŽALICA

Širokobriješka Gospa / Our Lady of Široki Brijeg, Široki Brijeg, Bosnia and Herzegovina

Pjesma / Poem: *Marijina pisam / Mary's Poem*

Autor pjesme / Author of the poem: nepoznat (14. st.) / unknown (14th century)

Izvor / Source: Josip Mihojević. *Bogorodica u hrvatskom pjesništvu od 13. do 19. st.* KS, Zagreb, 1994.

Autor fotografije / Author of Photography: Tomislav Hrkać

 Marija

Božja Mati,

Svoju milost rači dati.

Ti si danas proslavljena

I et Boga okrunjena.

MARIJINA DISKOT – 1990

1990

Gospa Olovska / Our Lady of Olovo, Olovo, Bosnia and Herzegovina

Pjesma / Poem: *Pjesnik Mariji / A Poet to Mary*

Autor pjesme / Author of the poem: Ivan Ev. Šarić (1871. -1960.)

Izvor / Source: Josip Mihojević. *Bogorodica u hrvatskom pjesništvu od 13. do 19. st.* KS, Zagreb, 1994.

Fotografija / Photography: Arhiv Svetišta Olovo / Olovo Shrine archive

I car i prosjak k tebi,

Juan-Eu Šarić
1872 - 1960
Blažena Marija

Djevo leti,

Da metne cvijetak na tvoj oltar sveti;

I dijete malo pred noge ti palo

I starac kleko, pred tobom se moli,

Učajnik svoje izbroja ti boli,

Pred tobom, Majko, veliko i malo.

24. 11. 2017.

Majka Božja od Kamenitih Vrata / Our Lady of the Stone Gate, Zagreb

Pjesma / Poem: *Kamenita vrata u Zagrebu / The Stone Gate in Zagreb*

Autor pjesme / Author of the poem: Rudolf Devidé (1883. – 1950.)

Izvor / Source: Matija Maša Vekić, *Majka Božja od kamenitih vrata. Gospa Zagrebačka*. Zagreb, 2016.

Autor fotografije / Author of Photography: Mirela Hrovatin

Gdo nezna vu

Zagrebu

Rudolf David
1893 - 1962
Križevci, Vukovar & Zagreb

on dragi kutek,

Pod kamenom boltom "oltarček" mali?
Kam gdikoj prihaja, vsaki trenutek,
Moli pobožno il sveću zapali.

1957

